

مقاله پژوهشی

تحلیل مضمون راهبرد جهش تولید در بیانات حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)

مجتبی غفاری^۱، علی سعیدی^۲ حمزه معلی^۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۳/۲۰

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۱/۲۴

چکیده:

رهبر معظم انقلاب اسلامی شعار سال ۱۳۹۹ را جهش تولید انتخاب نمودند و در پیام نوروزی سال ۱۴۰۰ شعار جهش تولید را یک شعار به تمام معنا انقلابی نامیدند. جهش تولید برای جمهوری اسلامی یک ضرورت است. در واقع تحقق جهش تولید را می‌توان به عنوان یکی از مهمترین راهبردها در گام دوم انقلاب اسلامی برشمرد. ایشان طی سال‌های گذشته، در مورد جهش تولید بیانات ارزشمندی داشته‌اند. جمع آوری، مرتب، منظم و نظامند نمودن این بیانات می‌تواند راه‌گشای مسیر جهش تولید باشد. هدف مقاله دستیابی به منظومه فکری رهبر معظم انقلاب اسلامی در مورد راهبرد جهش تولید است. روش مورد استفاده، روش تحلیل مضمون است. مطابق نتایج، حول راهبرد جهش تولید ۹ مضمون فراگیر، ۳۰ مضمون سازمان‌دهنده و ۸۰ مضمون پایه استخراج شد. مضامین فراگیر عبارتند از: اهمیت تولید، ضرورت جهش، شرایط ایجاد جهش، عوامل جهش، اثرات جهش تولید، مولفه‌های جهش تولید، الزامات جهش تولید، نمونه‌های موفق جهش در کشور و اهمیت انتخاب مسیر برای جهش.

واژگان اصلی: جهش تولید، رهبر معظم انقلاب اسلامی، ضرورت جهش، اهمیت تولید، مسیر درست جهش.

۱. دکتری اقتصاد، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، تهران، ایران.

۲. عضو هیات علمی گروه اقتصاد دانشگاه قم، قم، ایران.

۳. دانشجوی دکتری اقتصاد، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، قم، ایران.

مقدمه

رهبر معظم انقلاب اسلامی شعار سال ۱۳۹۹ را جهش تولید انتخاب نمودند. در نگاه اول، با توجه به مشکلات شدید اقتصادی، تحریم‌ها، شیوع ویروس کرونا و ... تحقق و یا حتی ضرورت جهش تولید، روشن نباشد. اما باید گفت جهش تولید هم ضرورت دارد و هم قابل تحقق است. جهش تولید به دلایلی همچون: عقب‌ماندگی تاریخی اقتصادی، که برای جبران آن نیازمند جهش هستیم؛ اهداف و آرمان‌های بلند، که بدون جهش اقتصادی قابل تحقق نیستند؛ احیا اقتصاد کشور، که با جهش تولید سریعتر اتفاق خواهد افتاد، ایجاد قوت و اقتدار که با ایجاد قدرت اقتصادی در فرآیند جهش تولید اتفاق خواهد بود؛ فرصت محدود برای ایجاد ثروت پایدار که با توجه به وضعیت جمعیتی کشور یک ضرورت است؛ ایجاد آمادگی‌ها برای جهش که طی این سال‌ها زیرساخت‌های مورد نیازش مهیا شده‌است و خستگی‌سازي نقشه دشمنان که در یک جنگ تمام عیار اقتصادی علیه کشورمان هستند. بنابراین جهش تولید، ضرورت دارد. اما جهش تولید، قابل تحقق هم هست. این موضوع را تجربه سایر کشورهایی که در دوره‌ای جهش تولید را تجربه نموده‌اند، به خوبی نشان می‌دهد. جهش تولید در برخی کشورها، مثل: کره جنوبی و چین با کنار هم قرار گرفتن چهار عامل اتفاق افتاده است: بحران، انگیزه برای تغییر، داشتن ظرفیت و اراده برای تغییر.^۱ در ایران نیز، مشکلات شدید اقتصادی، تحریم و همچنین شکست خوردن گفتمان مذاکره به جای تکیه به توان داخلی، انگیزه عمومی خوبی را برای تغییر و انتخاب مسیر درست بوجود آورده است. همچنین مواردی مثل: کاهش شدید درآمدهای نفتی و محدود شدن منابع ارزی دولت و در نتیجه کاهش واردات، فراگیری نسبی گفتمان حمایت از کالای ایرانی و پیشرفت‌های بخش دانش‌بنیان کشور، در کنار ظرفیت‌های خدادادی قابل توجه، زمینه شکوفایی و جهش را در اقتصاد کشور ایجاد نموده‌است. البته باید توجه داشت تحقق جهش تولید در کوتاه مدت امکان‌پذیر نیست. جهش تولید در سایر کشورها نیز طی چند دهه اتفاق افتاده است. اما با توجه به ظرفیت‌های بکارگیری نشده قابل توجه در کشور عزیزمان، امیدواری برای تحقق جهش تولید در میان مدت وجود دارد.

^۱ البته برای برخی کشورهای استعمارگر، استعمار و به یغما بردن منابع کشورهای فقیر، نقش مهمی در جهش داشته است.

با توجه به اینکه در بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، تولید انبوه مورد تاکید قرار گرفته است، تحقق جهش تولید را می‌توان به عنوان یکی از مهمترین راهبردها در گام دوم انقلاب اسلامی برشمرد. از این رو پرداختن به موضوع جهش تولید حائز اهمیت است. بررسی و کنکاش در بیانات رهبری گنجینه‌ای ارزشمند در این موضوع به دست خواهد داد. در این مقاله، جهش تولید از منظر رهبر معظم انقلاب اسلامی با روش تحلیل مضمون بررسی شده‌است. به منظور بررسی جزئیات بیشتر، سه مفهوم «جهش»، «تولید» و «جهش تولید» به صورت جداگانه تحلیل شده‌اند. پس از بررسی پیشینه و روش پژوهش، جهش از منظر رهبر معظم انقلاب اسلامی و بعد از آن، تولید از منظر ایشان و در انتها نیز جهش تولید بررسی شده است.

پیشینه پژوهش

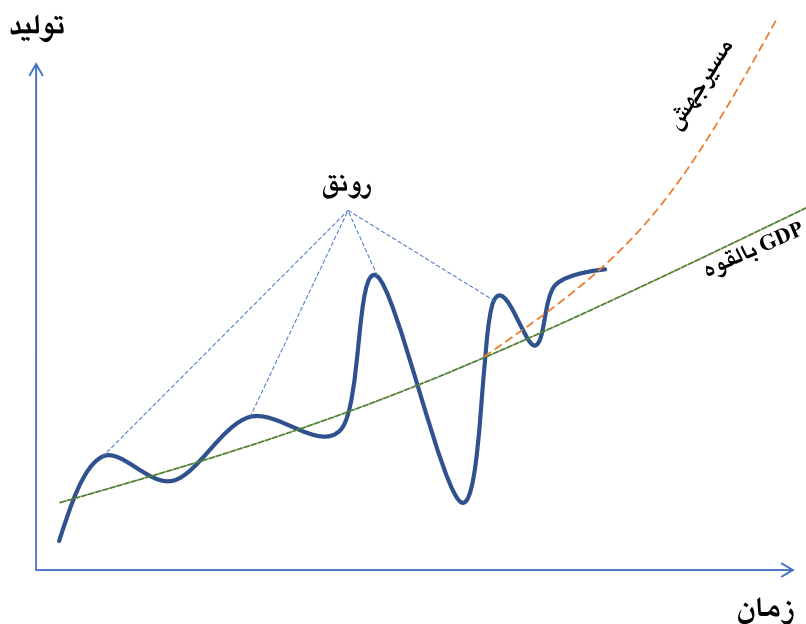
پیشینه در موضوع جهش تولید بسیار محدود است. با بررسی انجام شده، ۴ کتاب و یک ویژه‌نامه با موضوع جهش تولید یافت شد. سروری (۱۳۹۹) کتابی با عنوان جهش تولید نوشته‌است. این کتاب با ۱۲۰ صفحه در چهار فصل تدوین شده است، در فصل اول اهمیت و جایگاه تولید، فصل دوم عوامل و موانع تولید، فصل سوم جهش تولید و فصل چهارم عوامل و موانع جهش تولید بررسی شده‌است. صادق‌پور (۱۳۹۹) در کتابی با عنوان کلید اینجاست؛ اصلاح نظام مالی و مالیاتی کلید جهش تولید ملی، به بررسی موضوع جهش در حوزه مالی و مالیاتی پرداخته‌است. این کتاب در دو بخش به بررسی جایگاه نظام مالی و مالیاتی در رونق تولید پرداخته‌است. شاوردی و همکاران (۱۳۹۹) نیز کتابی با عنوان مروری بر تجربیات کشورهای منتخب در حمایت از جهش تولید؛ با تمرکز بر توسعه مقیاس بنگاه‌های کوچک و متوسط منتشر نموده‌اند. در این کتاب تجربه کشورهای سوئد، برزیل، کره جنوبی، مالزی، هند، ژاپن، سنگاپور، چین و هنگ‌کنگ بررسی شده‌است.

نشریه تاملات رشد (نشریه فرهنگ، سیاست، اقتصاد؛ مرکز رشد دانشگاه امام صادق (ع)) نیز یک ویژه‌نامه برای جهش تولید منتشر نموده‌است. در این ویژه‌نامه به چهار موضوع هدایت تولید، فرهنگ تولید، واقعیت تولید و کرونا و تولید پرداخته‌شده است. به عنوان مثال در این ویژه‌نامه میرزاخانی (۱۳۹۹) به بررسی موانع جهش تولید پرداخته‌است. چیت‌سازیان (۱۳۹۹) به بررسی تاثیر جهش تولید بر انگیزه‌ها و ذهنیت‌ها پرداخته‌است.

در پیشینه، مقاله یا نوشته‌ای که به بررسی جهش تولید از منظر رهبر معظم انقلاب اسلامی پرداخته‌باشد، یافت نشد. بنابراین موضوع مورد بررسی مقاله، موضوع جدیدی است.

چارچوب مفهومی

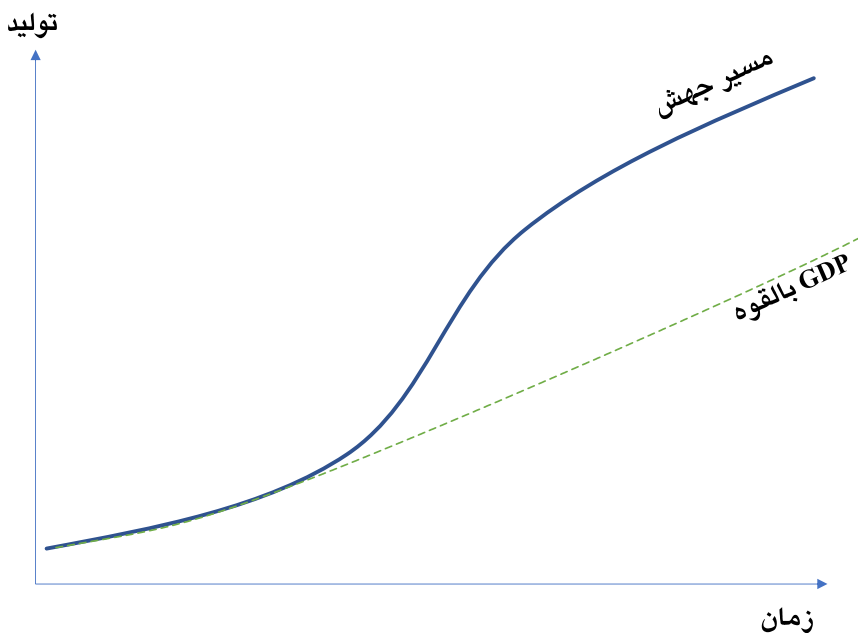
به صورت کلی، جهش تولید به دو صورت قابل تصور است. در حالت اول ظرفیت‌ها در همه عوامل موثر بر تولید به صورت کارا به کار گرفته می‌شود و همچنین با ایجاد فرصت‌های جدید و گسترش مقیاس تولید، سطح تولید با ضریب فزاینده‌ای افزایش می‌یابد. در واقع اگر تقاضای موثر جدید داخلی و خارجی برای تولیدات ایجاد شود، سرمایه مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری به میزان قابل توجه فراهم باشد، مواد اولیه و فناوری مورد نیاز و همچنین نیروی انسانی متخصص در دسترس باشد، فرهنگ متناسب با تولید و کار ایجاد شود، محیط کسب و کار مساعد باشد و زیرساخت‌های مورد نیاز فراهم باشد، شاهد جهش تولید خواهیم بود. مطابق نمودار ۱، در دوره جهش، تولید با سرعت و شتاب چشمگیر، نسبت به دوره‌های قبل افزایش می‌یابد.

نمودار ۱. جهش تولید از طریق بکارگیری موثر ظرفیت‌ها در همه عوامل موثر بر تولید

مطابق نمودار ۱، در بررسی تغییرات سطح تولید ناخالص داخلی، دوره‌های رونق و رکود حول خط تولید ناخالص داخلی بالقوه صورت می‌گیرد. در این وضعیت، وقتی اقتصاد وارد رکود شده باشد، با استفاده از انواع ابزارهای سیاست مالی و پولی، تلاش می‌شود که اقتصاد را از رکود خارج و به سمت رونق حرکت دهند. اتخاذ چنین سیاست‌هایی اگرچه باعث افزایش سطح تولید و خروج اقتصاد از رکود می‌شود اما لزوماً باعث جهش تولید نمی‌شود. جهش تولید زمانی اتفاق می‌افتد که خط تولید ناخالص داخلی بالقوه به سمت بالا تغییر مسیر دهد و با شیب تندتری افزایش یابد.

در حالت دوم، با بروز تغییرات بنیادی، سطح تولید افزایش می‌یابد. طبیعتاً چنین تغییری در مسیر حرکت تولید نمی‌تواند با دنبال کردن سیاست‌های عادی و طی کردن روند طبیعی اقتصاد رخ دهد. بلکه این تغییر سطح تولید، نیازمند نیروی پرتوان برای ارتقای تولید است که بستگی به ظرفیت‌های مادی و فرصت‌های تاریخی اقتصاد دارد. در این حالت، چنانچه با ایجاد یک تغییر بنیادین در سطح تولید کل منحنی تولید به سمت بالا منتقل شود، جهش اتفاق افتاده است.

نمودار ۲. جهش تولید از طریق تغییر بنیادین در سطح تولید

با توجه به مطالب ذکر شده، جهش تولید عبارت است از:

افزایش پرشتاب، مستمر و درون‌زا در سطح تولید کالا و خدمات، به منظور کاهش عقب‌ماندگی تاریخی و اقتصادی، از طریق بهره‌گیری کارا از عوامل موثر بر تولید شامل: تقاضا، سرمایه، نیروی انسانی، مواد اولیه، علم و فناوری، زیرساخت، محیط کسب و کار و فرهنگ تولید و یا ایجاد تغییرات بنیادین.

روش پژوهش

به منظور دستیابی به هندسه فکری رهبر معظم انقلاب اسلامی در مورد راهبرد جهش تولید از روش تحلیل مضمون^۱ استفاده شده است. روش تحلیل مضمون، از جمله روش‌هایی است که مستقل از جایگاه نظری یا معرفت‌شناسی خاصی است و در طیف گسترده‌ای از مطالعات می‌توان از آن استفاده نمود (Braun, ۲۰۰۶, ۵). از این رو، ابزار تحقیقاتی منعطف و مفیدی است که برای تحلیل حجم زیادی از داده‌های پیچیده و مفصل، می‌توان از آن استفاده نمود. تحلیل مضمون روشی برای شناسایی، تحلیل و استخراج الگوهای موجود در داده‌های کیفی است. این روش فرآیندی برای تحلیل داده‌های متنی است و داده‌های پراکنده و متنوع را به داده‌های غنی و تفصیلی تبدیل می‌کند (Boyatzis, ۱۹۹۸). روش تحلیل مضمون با رویکردهای مختلفی قابل اجرا است. یکی از رویکردها، شبکه مضامین است. شبکه مضامین بر اساس فرآیندی مشخص، پایین‌ترین سطح قضایای موضوع را از متن استخراج می‌کند (مضامین پایه)؛ سپس با دسته‌بندی این مضامین و تلخیص آن‌ها به موضوعات مجردتر و انتزاعی‌تر دست می‌یابد (مضامین سازمان‌دهنده) و در قدم سوم مضامین سازمان‌دهنده در قالب مضامین اساسی حاکم بر کل متن (مضامین فراگیر) تنظیم می‌شوند (شیخزاده، ۱۳۹۰: ۱۶۵-۱۷۲).

مطابق فرآیند روش تحلیل مضمون، بیانات رهبری مرتبط با موضوع جهش تولید با بهره‌گیری از نرم‌افزار حدیث ولایت و همچنین پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار آیت‌الله خامنه‌ای به نشانی www.khamenei.ir فیش‌برداری شد. با تحلیل فیش‌ها مضامین پایه استخراج شد. سپس با تحلیل و دسته‌بندی مضامین پایه و تلخیص آنها حول موضوعات مشخص‌تر، مضامین سازمان‌دهنده و نهایتاً با دسته‌بندی مضامین سازمان‌دهنده، مضامین

^۱ Thematic Analysis

فراگیر استخراج شد. نتیجه استفاده از این روش، دستیابی به شبکه‌ای از مفاهیم دارای سطح بندی است تا بتوان محورهای اصلی فرمایشات رهبری را شناسایی و کشف نمود.

جهش تولید از منظر رهبر معظم انقلاب اسلامی

جدول زیر مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر استخراج شده از بیانات رهبری در مورد

راهبرد جهش تولید را نشان می‌دهد:

تحلیل مضمون راهبرد جهش تولید			
ردیف	مضمون پایه	مضمون سازمان‌دهنده	مضمون فراگیر
۱	تولید کار، تولید علم، تولید فناوری، تولید ثروت، تولید معرفت، تولید فرصت، تولید عزت و منزلت، تولید کالا و تولید انسانهای کارآمد	گستره تولید	
۲	رمز سعادت ملت، همت گماردن بر تولید	اهمیت تولید در پیشرفت	
۳	تولید تامین کننده امنیت ملی، اقتدار و پیشرفت		
۴	تولید یکی از دو عنصر پیشرفت مادی کشور		
۵	تولید اساس و قائمه اقتصاد		اهمیت تولید
۶	تولید اساس و حلقه اساسی پیشرفت اقتصاد		
۷	تولید ستون فقرات اقتصاد مقاومتی		
۸	تولید نقش اول در ساخت یک اقتصاد قوی		
۹	تولید، مهم‌ترین بخشی که می‌تواند یک شکوفایی پایدار اقتصادی ایجاد کند	اهمیت اقتصادی تولید	
۱۰	تولید سیستم دفاعی و امنیت‌بخش اقتصاد		
۱۱	تولید علاج اصلی و بنیانی مشکلات اقتصادی		
۱۲	تولید راه حل مشکل تورم و اشتغال و استحکام بخش اقتصاد داخلی		
۱۳	تولید کلید اصلی برای بهبود معیشت و ایجاد		

		ارزش پول ملی	
		تولید کننده مجاهد فی سبیل الله	۱۴
	اهمیت سیاسی تولید	استقلال اقتصادی و استقلال سیاسی وابسته به تولید	۱۵
		کشور بدون تولید، متکی و مطیع دیگران	۱۶
		تولید عامل اعتماد به نفس و عزت نفس ملی	۱۷
		رونق تولید باعث غلبه کامل بر چالش‌ها و ناکام ماندن تلاش‌های دشمن	۱۸
ضرورت جهش	ضرورت کلی جهش	عقب‌ماندگی در مسیر پیشرفت و عدالت	۱۹
		اهداف و آرمان‌های بلند	۲۰
	ضرورت جهش علمی	عقب‌ماندگی علمی مزمن غیرقابل تحمل	۲۱
		جبران فاصله علمی	۲۲
		وجود امکان جهش و نیاز به جهش در علم	۲۳
		سابقه جهش علمی در تمدن اسلامی	۲۴
	ضرورت جهش تولید	عقب‌ماندگی در تولید و عدم کفایت حرکت معمولی	۲۵
		فرصت محدود برای ایجاد ثروت پایدار	۲۶
ایجاد آمادگی‌ها برای جهش		۲۷	
خشتی سازی فشار دشمنان با جهش تولید		۲۸	
شرایط ایجاد جهش	امتحان‌های بزرگ (مثل جنگ) زمینه‌ساز شناخت فرصت های جهش	مشخص شدن توان و ضعف‌ها در جنگ	۲۹
	دشمنی‌ها عامل حرکت و جهش	دشمنی‌ها عامل حرکت و جهش	۳۰

عوامل جهش	علم، عنصر جهش آفرین	۳۱	جهش آفرینی با ورود علم در عرصه‌های مختلف
		۳۲	ادامه جهش علمی، دومین اولویت ج.ا.ا.
		۳۳	ارتباط صنعت و دانشگاه، جهش آفرین
	ایمان، اخلاص، هماهنگی و همکاری	۳۴	ایمان، اخلاص، هماهنگی و همکاری
		۳۵	پایبندی به مجاهدت در بخش‌های اقتصادی
			۳۶
	مجاهدت و حماسه	۳۷	حرکت جهش‌گونه و خلق حماسه، لازمه پیشرفت
		۳۸	وجود برنامه خوب، ثبات مدیریت و اهتمام به فرهنگ سازی و گفتمان‌سازی از عوامل جهش در نانو
			۳۹
	به فرهنگ‌سازی و گفتمان‌سازی	هوش، استعداد و کار و تلاش	۴۰
۴۱			تمرکز مجموعه علاقه‌مند، دلسوز و با معرفت در نقطه خاص و داشتن برنامه
	تمرکز مجموعه علاقه‌مند، دلسوز و با معرفت در نقطه خاص و داشتن برنامه	شعار جهش تولید به معنای واقعی کلمه یک شعار به تمام معنا انقلابی است، شعار مهمی است	۴۲
۴۳			جهش تولید برای کشور حیاتی است و ما باید به هر قیمتی تولید را دنبال کنیم و به معنای واقعی کلمه جهش برای تولید به وجود بیاوریم
اثرات جهش تولید	اهمیت جهش تولید		

	تأثیرات عمیق اقتصادی	گشایش در وضع مردم	۴۴
		بهبود ارزش پول ملی	۴۵
		احیا اقتصاد کشور	۴۶
	سایر اثرات	اعتماد به نفس ملی	۴۷
		رضایت مندی عمومی مردم	۴۸
		تضمین کننده امنیت ملی	۴۹
مؤلفه‌های جهش تولید	جهش در کمیت	جهش تولید به معنای جهش کمیت هست	۵۰
	جهش در کیفیت	جهش کیفیت یک اصل مهم است	۵۱
		اگر جهش کیفی وجود نداشته باشد، مصرف‌کننده داخلی به طور طبیعی به سمت محصول خارجی کشانده می‌شود	۵۲
		کیفیت در مصرف صادراتی هم تأثیر مضاعف دارد	۵۳
الزامات جهش تولید	اولویت به بخش‌های پیشرو	در بخش نفت، افزایش ظرفیت پالایشگاهی و اجرای طرح‌های پتروشیمی	۵۴
		در بخش کشاورزی، خودکفایی در محصولات اساسی مثل: گندم، دانه‌های روغنی، گیاهان دارویی، علوفه، آبزیان و توجه به آبیاری مدرن، آبخیزداری و آبخوان‌داری	۵۵
		در بخش زیرساخت، توجه به بندر، تولید برق، حمل‌ونقل، خصوصاً حمل‌ونقل ریلی	۵۶
		در بخش صنعت، توجه به قطعه‌سازی در صنایع خودرو، ماشین‌آلات و دستگاه‌های بزرگ	۵۷
		بخش معدن	۵۸
		دارو و واکسن	۵۹
		زنجیره پوشاک، کفش و لوازم خانگی جزو بخش‌های پیشرو است	۶۰

رفع موانع تولید	واردات بی‌رویه	۶۱	
	قاچاق	۶۲	
	مشکلات قطعه‌سازی	۶۳	
	ناهماهنگی در بخش‌های پایین‌دستی	۶۴	
	پیچ‌وخم‌های اداری در اعطای مجوزها	۶۵	
	صادرات موام خام	۶۶	
	لزوم تشکیل کارگروه رفع موانع تولید	۶۷	
	اهتمام به سرمایه‌گذاری	سرمایه‌گذاری موضوعی مهم برای جهش تولید	۶۸
		تکمیل سرمایه‌گذاری‌های نیمه‌کاره	۶۹
		تشویق سرمایه‌گذاری	۷۰
		هدایت نقدینگی به سمت تولید	۷۱
نمونه‌های موفق جهش در کشور	جهش در تولید علم	۷۲	
	جهش علمی در زمینه نانو	۷۳	
جهش در اثرگذاری در مسائل منطقه و جهان	ارتقاء جهش‌وار در اثرگذاری در مسائل عمده‌ی منطقه جهان	۷۴	
اهمیت انتخاب مسیر برای جهش	اهمیت یافتن راه‌های میان‌بر جدید	۷۵	
	راه غلط غربی‌ها برای جهش	جهش مادی غربی‌ها، مابین و معارض با حرکت اخلاقی	۷۶
	جهش بر مبنای اسلام	غفلت از اسلام، مانعی برای جهش	۷۷
		تفاوت مسیر پیشرفت در تمدن اسلامی با تمدن غربی	۷۸
	اهمیت جهش	جهش دورن‌زا، اعتبار و ارزش آفرین	۷۹

	درونزا		
	لزوم تصمیم‌گیری‌های بزرگ در موقعیت جهش	توجه به عنصر عدالت در مسیر جهش	۸۰

مطابق جدول فوق، مجموعه بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در موضوع جهش تولید، در نه مضمون فراگیر خلاصه می‌شود: اهمیت تولید، ضرورت جهش، شرایط ایجاد جهش، عوامل جهش، اثرات جهش تولید، مولفه‌های جهش تولید، الزامات جهش تولید، نمونه‌های موفق جهش در کشور و اهمیت انتخاب مسیر برای جهش. در ادامه هر یک از مضامین فراگیر بر اساس مضامین پایه و سازمان‌دهنده تبیین می‌شود. به دلیل رعایت اختصار، مطالب برگرفته از بیانات رهبری به صورت متن منسجم ذکر شده و انتهای هر مطلب، تاریخ بیانات رهبری ذکر شده‌است. شایان ذکر است، ارایه همه بیانات رهبری به دلیل محدودیت حجم مقاله ممکن نیست.

۱- اهمیت تولید

اولین مضمون فراگیر در مورد راهبرد جهش تولید، اهمیت تولید است. زیرا درک اهمیت تولید در اقتصاد، می‌تواند ره‌گذری برای سیاستگذاری در اقتصاد کشور باشد. اهمیت تولید را می‌توان ذیل ۴ مضمون سازمان‌دهنده تبیین نمود. اول، گستره وسیع تولید در بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی، به نوعی بیانگر اهمیت آن است. از نظر ایشان تولید در یک گستره وسیع باید شعار ملت باشد. تولید کار، تولید علم، تولید فناوری، تولید ثروت، تولید معرفت، تولید فرصت، تولید عزت و منزلت، تولید کالا و تولید انسان‌های کارآمد؛ این‌ها همه تولید است (۱۳۸۵ / ۰۱ / ۰۱).

دوم، اهمیت تولید در پیشرفت کشور است. طبق بیانات رهبری، تولید، رمز سعادت ملت، تأمین‌کننده امنیت و اقتدار ملی (۱۳۸۵ / ۰۱ / ۰۱) و یکی از دو عنصر پیشرفت مادی کشور است (۱۳۸۹ / ۰۲ / ۰۸).

سوم، اهمیت اقتصادی تولید است. تولید اساس و قائمه اقتصاد (۱۳۹۰/۵/۲۶)، حلقه اساسی پیشرفت اقتصاد (۱۳۹۳/۱/۱)، ستون فقرات اقتصاد مقاومتی (۱۳۹۴/۲/۹)، نقش اول ساخت یک اقتصاد قوی (۱۳۹۹/۲/۱۷)، ایجاد کننده شکوفایی پایدار اقتصادی (۱۳۹۰/۱/۸)، سیستم دفاعی و امنیت بخش اقتصاد (۱۳۹۹/۲/۱۷)، علاج اصلی و بنیانی مشکلات اقتصادی (۱۳۹۱/۷/۱۹)، راه حل مسئله تورم، اشتغال، استحکام بخش حقیقی اقتصاد داخلی (۱۳۹۱/۱/۱) و کلید اصلی برای بهبود معیشت و ایجاد ارزش پول ملی (۱۳۹۹/۶/۲) است. همچنین از نظر رهبری تولیدکننده مجاهد فی سبیل الله (۱۳۸۵/۱/۱) است.

چهارم، اهمیت سیاسی تولید است. استقلال سیاسی وابسته به استقلال اقتصادی و استقلال اقتصادی وابسته به تولید ملی است. در واقع تا یک کشور اقتصاد خود را قوی، پایدار، متکی به خود و مستقل نکند، نمی تواند از لحاظ سیاسی و فرهنگی و غیره تأثیرگذار باشد (۱۳۹۱/۲/۱۰). از این رو کشوری که تولید ندارد، متکی و مطیع دیگران است (۱۳۸۲/۲/۱۰). از طرف دیگر، تولید از لحاظ سیاسی، یک کشور را دارای اعتماد به نفس و احساس عزت می کند. اینکه ملت احساس کنند نیازهایشان در داخل کشور خودشان و به وسیله خودشان تأمین می شود، برای یک ملت مایه عزت و افتخار است؛ تا اینکه ببینند هر چه لازم دارند، باید از دیگران بگیرند؛ باید از دیگران آن را التماس کنند. دیگران هم گاهی بدهند، گاهی ندهند و انواع و اقسامش را بدهند؛ یعنی گاهی خوبش را و گاهی بدش را بدهند. بنابراین اینکه خود یک ملت بتواند تولیدکننده و تأمین کننده نیازهای خودش باشد، به او اعتماد به نفس می دهد و احساس عزت می دهد (۱۳۹۹/۲/۱۷). جنبه دیگر اهمیت سیاسی تولید، غلبه بر چالش هایی است که دشمنان بوجود آورده اند. اگر به توفیق الهی و با اراده و عزم راسخ ملت و با تلاش مسئولان، بتوانیم مسئله تولید داخلی را، آنچنان که شایسته آن است، رونق بخشیم و پیش ببریم، بدون تردید بخش عمده ای از تلاش های دشمن ناکام خواهد ماند. در واقع اگر ملت ایران با همت، عزم، آگاهی و هوشمندی خود و با همراهی و کمک مسئولان و با برنامه ریزی درست بتواند مشکل تولید داخلی را حل کند، بدون تردید بر چالش هایی که دشمن آن را فراهم کرده است، غلبه کامل و جدی پیدا خواهد کرد. بنابراین مسئله تولید ملی، مسئله مهمی است (۱۳۹۱/۱/۱).

۲- ضرورت جهش

ضرورت جهش در قالب سه مضمون سازمان‌دهنده شامل: ضرورت کلی جهش، ضرورت جهش علمی و ضرورت جهش تولید قابل تبیین است. در مورد ضرورت کلی جهش، مطابق بیان رهبری، ما احتیاج به جهش در راه پیشرفت و عدالت داریم. زیرا عقب‌ماندگی‌های زیاد داریم و با رفتار معمولی نمی‌شود به نقطه‌ی مطلوب رسید (۱۳۸۸/۶/۲۹). همچنین کشور ما و ملت بزرگ ما با اهداف و آرمانهایی که دارد، به حماسه‌سازی در بخش‌های مختلف نیاز دارد. از این رو باید با جهش پیش برویم (۱۳۹۲/۲/۱۸). در واقع با رفتار معمولی (۱۳۸۸/۶/۲۹) و حرکت طبیعی (۱۳۹۰/۱/۱) نمی‌توان به نقطه مطلوب رسید و تحقق آرمان‌ها با جهش امکان‌پذیر است (۱۳۹۲/۲/۱۸).

در خصوص ضرورت جهش علمی، مطلب این است که ما در زمینه مسائل علمی دچار عقب‌ماندگی مزن هستیم. عقب‌ماندگی ما از دنیای پیشرفته از لحاظ علمی، عقب‌ماندگی زیاد و قابل توجهی است. این عقب‌ماندگی غیرقابل تحمل و باعث رنج است. زیرا ملت ما دارای هوش زیر متوسط نیست که بگوییم عقب‌ماندگی حقمان است. ملت ما دارای هوش بالای متوسط جهانی است. همچنین در یک نقطه حساس از کروی زمین قرار گرفته‌ایم. لذا عقب‌ماندگی علمی، غیر قابل تحمل است (۱۳۸۷/۹/۲۴). البته درست است که شتاب پیشرفت علمی ما، شتاب خیلی خوبی است؛ لیکن نقطه شروع ما عقب است. ما باید این فاصله علمی را جبران کنیم. از این رو جهش لازم است (۱۳۹۰/۶/۲). ما باید در مسائل علمی به صفوف مقدم برسیم. چون هم امکان جهش علمی را داریم و هم نیاز به جهش علمی داریم. همانطور که ذکر شد، به دلیل وجود استعدادهای فراوان در کشور، امکان جهش علمی وجود دارد. همچنین ما به جهش علمی نیاز داریم. زیرا منش مستقل سیاسی، اجتماعی و فکری ملت ایران و جمهوری اسلامی موجب می‌شود که قدرتمندان دنیا و صاحبان قدرت‌های زورگو با ما دشمنی کنند. وقتی دشمنی وجود دارد باید قوی باشیم (۱۳۹۳/۱۱/۱۱). یکی از مهمترین پایه‌های ایجاد قدرت، علم است. یکی از نکاتی که رهبری در مورد جهش علمی به آن اشاره می‌کنند، جهش علمی در تمدن اسلامی است. تمدن اسلامی به برکت حرکت علمی که از روز اول در اسلام شروع شد، به وجود آمد. هنوز دو قرن به طور کامل از طلوع اسلام نگذشته بود که حرکت علمی جهش‌وار اسلامی به وجود آمد. اگر بخواهیم آن حرکت علمی را با امروز

مقایسه کنیم، باید قطب‌های علمی امروز دنیا را در نظر بگیریم، بعد فرض کنیم کشوری در نقطه دوردستی از دنیا قرار دارد که دور از هرگونه مدنیتی است؛ این کشور وارد میدان تمدن می‌شود و به فاصله‌ی مثلاً صد یا صد و پنجاه سال، از لحاظ علمی بر همه آن تمدن‌ها فائق می‌آید؛ این یک حرکت معجزآساست؛ اصلاً قابل تصور نیست. این نبود مگر اینکه اسلام به علم، فراگیری آن و تعلیم دادن علم و زندگی عالمانه، تحریص داشت (۱۳۸۳/۷/۵).

در مورد جهش تولید، چهار ضرورت وجود دارد. اولین ضرورت جهش تولید این است که ما از لحاظ تولید عقب هستیم. از این رو با حرکت معمولی به جایی نمی‌رسیم و جهش لازم است (۱۳۹۹/۲/۱۷). رهبری انتظار دارند در عرصه اقتصادی با حرکت جهادگونه کار شود و حرکت جهشی و مجاهدانه داشته باشیم (۱۳۹۰/۱/۱). در واقع عقب‌ماندگی در تولید با جهش تولید جبران خواهد شد. بنابراین نیازمند جهش در تولید هستیم. دومین ضرورت، فرصت محدود کشور برای ایجاد ثروت پایدار است. کشور بیست سال فرصت جمعیت جوان کشور را در اختیار دارد. باید در این بیست سال پایه‌های کشور محکم شود. اگر غفلت شد و این بیست سال فرصت از دست رفت و کشور وارد عرصه سالمندی و فرسودگی شد، دیگر کاری نمی‌شود کرد. یکی از کارهایی که باید در این بیست سال انجام شود، ایجاد ثروت پایدار برای کشور است. در بیست سال آینده که زمان زیادی نیست و مثل برق خواهد آمد باید ثروت‌آفرینی انجام شود (۱۳۹۸/۸/۲۸). سومین ضرورت جهش تولید، ایجاد آمادگی‌ها برای جهش است. طی سال‌های اخیر آمادگی‌های وسیع و عظیمی ایجاد شده‌است. این آمادگی‌ها اجازه می‌دهد یک جهش و یک گام بلند بوجود آید. در دهه‌های قبل این امکان با این گستردگی برای ملت فراهم نبود (۱۳۸۸/۱/۱). از جمله این آمادگی‌ها می‌توان به زیرساخت‌های ایجاد شده، پیشرفت علم، ایجاد مدیریت‌های قوی، امید فزاینده به پیشرفت و تجربه‌های متراکم اشاره نمود. بنابراین فصل توانائی و فصل جهش فرا رسیده است (۱۳۸۹/۶/۱۶). آخرین ضرورت جهش تولید، خشی‌سازی نقشه دشمنان با جهش است. دشمن با تحریم و فشارهای اقتصادی گوناگون، سعی کرد مردم را در تنگنا قرار دهد، تا شاید بتواند به این وسیله بین مردم و نظام اسلامی فاصله ایجاد کند. هدف، فشار بر مردم است. اگر چنانچه حرکت عظیم اقتصادی و جهش اقتصادی در سطوح مختلف، مورد توجه قرار گیرد، همه این فشارها خشی خواهد شد (۱۳۹۲/۲/۷). در واقع جهش تولید از ابزارهای قدرت است (۱۳۹۹/۳۱).

۳- شرایط ایجاد جهش

شرایط ایجاد جهش در بیان رهبری کلی هستند و در مورد جهش تولید نیز صادق هستند. امتحان‌های بزرگ (مثل جنگ) زمینه‌ساز شناخت فرصت‌های جهش هستند. در واقع توان و ضعف‌های یک ملت، در امتحان‌های بزرگ، مثل جنگ آشکار می‌شود. برای مثال ضعف‌ها و سستی‌های تشکیلاتی دولت، در جنگ بیشتر آشکار می‌شود. همچنین فرصت‌هایی که برای جهش یک ملت در داخل یک کشور وجود دارد، در جنگ معلوم می‌شود. مثلاً ما در جنگ فهمیدیم که ملت ما یک فرصت فوق‌العاده دارد و آن این است که مردم احساس مسئولیت دارند (۱۳۷۲/۶/۲۹). بر این اساس گاهی دشمنی‌ها مایه حرکت و جهش و پیشرفت می‌شود (۱۳۷۸/۶/۶).

۴- عوامل جهش

رهبر معظم انقلاب اسلامی در بیانات خود، عوامل مختلفی را برای جهش نام برده‌اند. شایان ذکر است عوامل به صورت کلی هستند، اما در مورد جهش تولید نیز صادق هستند. از نظر ایشان مهمترین عامل جهش در عرصه‌های مختلف، علم است. در واقع علم عنصر جهش آفرین است (۱۳۹۴/۶/۴). از این رو ارتباط صنعت با دانشگاه می‌تواند برای صنعت و دانشگاه جهش آفرین باشد (۱۳۸۰/۶/۵). بنابراین از نظر ایشان اولویت دوم جمهوری اسلامی ایران، جهش علمی است (۱۳۹۴/۱۲/۲۰). از جمله عوامل دیگر جهش، ایمان، اخلاص، هماهنگی و همکاری است (۱۳۸۸/۶/۲۹). از نظر معظم‌له، مجاهدت و حماسه نیز از عوامل مهم جهش است. از نظر ایشان بدون حماسه جهش بوجود نمی‌آید. در واقع با وجود حرکت‌های حماسی، جهش قابل تصور است (۱۳۹۲/۲/۱۸). بنابراین برای تحقق جهش اقتصادی، باید همه بخش‌های اقتصادی کشور، اعم از دولتی و غیردولتی، پایبند به مجاهدت باشند تا جهش اقتصادی محقق شود (۱۳۹۰/۲/۷).

در بیان رهبری، هوش، استعداد و کار و تلاش از عوامل دیگر جهش است. هوشمندی و برخوردار از هوش و استعداد و ظرفیت ذهنی یکی از عوامل بسیار مهم است که در کشور ما موجود است. لذا باید آن عامل دوم، که عامل کار و تلاش پیگیر است را ایجاد کنیم. در این صورت، کشور حرکت جهشی خواهد داشت، پیشرفت جهشی خواهد کرد و کارهای بزرگ

انجام خواهد شد (۱۳۸۹/۱/۹). از نظر رهبری، یکی از تجربه‌های موفق جهش در کشور، جهش در نانو است. عوامل این جهش به نظر رهبری عبارتند از: برنامه‌ریزی خوب، ثبات در مدیریت، اهتمام به فرهنگ‌سازی و گفتمان‌سازی و تمرکز مجموعه علاقه‌مند، دلسوز و با معرفت در نقطه خاص (۱۳۹۳/۱۱/۱۱).

بدون شک یکی از عوامل دیگر جهش، برنامه‌ریزی است. در سال جهش تولید، همه دستگاه‌های موثر و مجموعه‌های دانش‌بنیان باید مشارکت فعالانه در برنامه‌ریزی برای جهش داشته‌باشند (۱۳۹۹/۱/۱).

۵- اثرات جهش تولید

جهش تولید بواسطه تأثیرات مهمی که دارد، به معنای واقعی کلمه یک شعار به تمام معنا انقلابی و شعار مهمی است (۱۳۹۹/۱۲/۳۰). جهش تولید برای کشور حیاتی است و باید به هر قیمتی تولید را دنبال کنیم و به معنای واقعی کلمه جهش برای تولید به وجود بیاوریم (۱۳۹۹/۱/۲۱). جهش تولید اگر بدرستی در کشور اتفاق بیفتد تأثیرات عمیق اقتصادی در کشور می‌گذارد. مثلاً گشایشی در وضع مردم به وجود می‌آورد، ارزش پول را بهبود می‌دهد و در بقیه مسائل عمده‌ی اقتصادی تأثیر می‌گذارد (۱۳۹۹/۱۲/۳۰). در واقع جهش تولید خواهد توانست اقتصاد کشور را احیا کند (۱۳۹۹/۲/۱۷). علاوه بر این موجب اعتماد به نفس ملی، رضایتمندی عمومی مردم و تضمین امنیت ملی می‌شود. اگر تولید جهش‌یافته در کشور اتفاق بیفتد، این عوارض مهم و این منافع بزرگ بر آن متحقق می‌شود (۱۳۹۹/۱۲/۳۰).

۶- مولفه‌های جهش تولید

جهش تولید، به معنای جهش کمیّت و جهش کیفیت است. جهش کیفیتی یک اصل مهم است. اگر جهش کمی داشته باشیم، اما جهش کیفی نداشته باشیم، پیش نخواهیم رفت. در واقع اگر جهش کیفی وجود نداشته باشد، مصرف‌کننده داخلی به طور طبیعی به سمت محصول خارجی کشانده می‌شود. باید کاری کنیم که مصرف‌کننده داخلی قانع شود به اینکه کیفیت محصولات داخلی، کیفیت مطلوبی است. کیفیت در مصرف صادراتی هم تأثیر مضاعف دارد. یعنی اگر بخواهیم کالای ایرانی در خارج از کشور رقابت‌پذیر باشد، بایستی کیفیت را بالا ببریم (۱۳۹۹/۲/۱۷).

۷- الزامات جهش تولید

یکی از الزامات جهش تولید، اولویت به بخش‌های پیشرو در جهش تولید است. در جهش تولید، برخی از بخش‌ها، بخش‌های پیشرو هستند، به این‌ها باید اولویت داده شود. مثلاً در بخش نفت، توسعه ظرفیت پالایشگاهی یا اجرای طرح‌های پتروشیمی در اولویت است. این‌ها بخش‌های مهمی هستند. بخصوص در شرایط کنونی کشور و نیازی که به ارز وجود دارد. یکی دیگر از بخش‌های اولویت‌دار، طرح‌های کشاورزی برای افزایش خودکفایی در محصولات اساسی مثل گندم، دانه‌های روغنی، گیاهان دارویی، علوفه و آبزیان است. همچنین در کشاورزی، آبیاری مدرن، آبخیزداری، آبخوان‌داری و امثال این‌ها یکی از بخش‌های قابل توجه و جزو بخش‌های پیشرو است. یکی دیگر از بخش‌های پیشرو که توجه ویژه به آنها لازم است، مسئله زیرساخت‌ها است. کشور امروز از لحاظ زیرساخت‌ها خیلی پیشرفته است؛ لکن در عین حال هنوز نیاز به زیرساخت‌هایی مثل بندر، برق، حمل و نقل و مخصوصاً حمل و نقل ریلی هست. یک بخش پیشرو دیگر، مسئله قطعه‌سازی است. گاهی اوقات یک ماشین بزرگ به خاطر یک قطعه کوچک معطل می‌شود؛ زیرا لازم است این قطعه از خارج وارد شود. روی مسئله قطعه‌سازی در بخش‌های مختلف، مثل خودرو، ماشین‌آلات و دستگاه‌های بزرگ باید کار کنیم. از جمله بخش‌های پیشرو، بخش معدن است. کشور در بخش معدن خیلی عقب است. از این رو یکی از بخش‌هایی که حتماً نیاز است به آن توجه شود، بخش معدن است. یکی از بخش‌های مهم، بخش دارو و واکسن است. زنجیره پوشاک، کفش و لوازم خانگی هم جزو بخش‌های پیشرو است (۱۳۹۹/۲/۱۷).

از جمله الزامات دیگر جهش تولید، رفع موانع تولید است. تولید در کشور، موانعی دارد. البته برخی موانع در اختیار ما نیست. مثلاً تحریم خارجی وجود دارد که مشکلاتی مثل: حبس پوله نفت، حبس امکانات، جلوگیری از فروش نفت و مانع شدن واردات را بوجود آورده است. لکن بسیاری از موانع هم موانعی است که در درون کشور است و اینها بجد موجب مانع شدن از تولید و موجب جلوگیری از جهش تولید است؛ این‌ها را می‌شود برطرف کرد. به عنوان نمونه برخی از موانع درونی عبارتند از: واردات بی‌رویه، قاچاق، مشکلات قطعه‌سازی، ناهماهنگی در بخش‌های پایین‌دستی، پیچ‌وخم‌های اداری در اعطای مجوزها و صادرات موام خام. به منظور شناسایی موانع تولید و برطرف کردن آن‌ها، لازم است از طرف رؤسای سه قوه، کارگروه رفع موانع تولید تشکیل شود.

اهتمام به سرمایه‌گذاری نیز از جمله الزامات جهش تولید است. برای جهش تولید، سرمایه‌گذاری یک موضوع خیلی مهمی است. سرمایه‌گذاری در کشور ما سال‌ها اختلال پیدا کرده است و واقعاً سرمایه‌گذاری لازم انجام نمی‌گیرد. در این زمینه، چند کار لازم است انجام شود: تکمیل سرمایه‌گذاری‌های نیمه‌کاره، تشویق به سرمایه‌گذاری و هدایت نقدینگی به سمت تولید (۱۳۹۹/۶/۲).

۸- نمونه‌های موفق جهش در کشور

یکی از نکاتی که رهبری به آن اشاره نموده‌اند، نمونه‌های موفق جهش در کشور است. یکی از نمونه‌های موفق جهش در کشور، جهش در تولید علم است. در سال‌های اخیر که مسئله تولید علم و نهضت تولید علم، نهضت نرم‌افزاری، بازگشت به خود و اهتمام به تحقیق در دانشگاه‌ها مطرح شد، یک حالت جهشی در این حرکت به وجود آمده است. در زمینه دانش‌های پزشکی، هسته‌ای و نانو و غیر این‌ها کارهای مهمی در دانشگاه‌ها انجام گرفته که در گذشته تصور نمی‌شد ما بتوانیم (۱۳۸۷/۹/۲۴). نمونه دیگر جهش در کشور، ارتقاء جهش‌وار در اثرگذاری در مسائل عمده منطقه و جهان است. امروز نظام جمهوری اسلامی، یک کشور اثرگذار است؛ «آری» و «نه» او در مسائل منطقه، حتی در مسائل جهانی اثر می‌گذارد (۱۳۹۰/۱۱/۱۴).

۹- اهمیت انتخاب مسیر درست برای جهش تولید

یکی از نکات مهمی که رهبری به آن اشاره نموده‌اند، اهمیت انتخاب مسیر درست برای جهش تولید است. از نظر ایشان اگر بخواهیم عیناً همان خطی که دیگران رفتند را دنبال کنیم، دائماً و تا ابدالدهر از آن‌ها عقب خواهیم ماند. راه‌های میان‌بر وجود دارد. آفرینش الهی راه‌های تودرتوی عجیب و غریبی دارد؛ آن‌ها را باید کشف کرد. همه این پیشرفت‌های علمی، کشف راه‌های میان‌بر است. این قدر راه‌های میان‌بر وجود دارد که اگر آن‌ها را کشف کردید و پیش رفتید، خواهید توانست ناگهان خودتان را در آن منزل مقدم این مسابقه بیابید. البته پیدا کردن راه میان‌بر بدون داشتن مقدمات علمی، امکان‌پذیر نیست (۱۳۸۶/۶/۴). علاوه بر این، از نظر ایشان، جهش مادی غربی‌ها، مباین و معارض با حرکت اخلاقی بوده است (۱۳۹۳/۲/۱۷). یکی از نکات مهم در انتخاب مسیر جهش تولید، درون‌زا بودن جهش است. بدین معنی که جهش باید متکی به

استعدادهای درونی یک ملت باشد. اگر جهش درونزا بود، به ملت وزن، اعتبار، ارزش و ابهت می‌دهد (۱۳۹۲/۷/۱۷). همچنین معظم‌له غفلت از اسلام را مانعی برای جهش به سمت تعالی می‌دانند (۱۳۸۴/۷/۱۴) و معتقدند مسیر پیشرفت در تمدن اسلامی با تمدن غربی متفاوت است. از نظر ایشان این نظام، حرکت و موفقیتش فقط به برکت تقوا امکان‌پذیر است. خاصیت نظام الهی این است. نظام حق، بی‌تقوا پیش نمی‌رود. نظام باطل که در مقابل حق است، طور دیگری است. البته آنجا هم تقیدات و پایبندی‌هایی به یک سری اصول لازم است تا پیش بروند؛ اما تقوا به معنای طهارت، پاکی، پرهیزگاری و رعایت حال همه ارزش‌ها که در یک جامعه ارزشی و مکتبی و اسلامی لازم است در جبهه باطل لازم نیست. آن‌ها چون پایبندی ندارند، از روش‌های باطل پرهیز نمی‌کنند، از پیامدهای زشت اجتنابی ندارند؛ می‌زنند و پیش می‌روند، چیزی از دست می‌دهند و چیزی گیر می‌آورند. اما جبهه حق این‌طور نیست (۱۳۷۰/۵/۲۳). بنابراین جهش در جمهوری اسلامی باید بر مبنای اسلام باشد. از نظر ایشان در موقعیتی که حرکت‌های جهشی به وجود می‌آید، احتیاج به تصمیم‌گیری‌های بزرگ است. برای مثال اگر چنانچه در این تصمیم‌گیری‌های بزرگ، عنصر عدالت مغفول^۱ عنه باقی بماند، آن وقت ضررها و ضایعاتش غیر قابل محاسبه خواهد بود (۱۳۹۰/۲/۲۷).

نکات مطرح شده در مورد جهش تولید نیز صادق هستند. در واقع ما در فرآیند جهش تولید، نباید صرفاً دنباله‌رو سایر کشورها باشیم، زیرا در این صورت همیشه عقب خواهیم بود. در این مسیر باید در پی راه‌های میان بر جدید باشیم. توجه به این نکته هم مهم است که راه غربی‌ها برای جهش مادی، راه غلطی است. جهش غربی‌ها جدا، مباین و معارض با حرکت اخلاقی بوده است. مسیری که ما انتخاب می‌کنیم باید به دور از خسارت‌های جهش مادی غرب باشد. یکی از نکات مهم در مسیر جهش این است که جهش تولید در جمهوری اسلامی ایران، باید بر مبنای اسلام باشد. همچنین این جهش باید درونزا باشد تا اعتبار و ارزش آفرین باشد. علاوه بر این در مسیر جهش تولید، باید به موضوع عدالت توجه ویژه شود.

نتیجه‌گیری

در این مقاله راهبرد جهش تولید با روش تحلیل مضمون در بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی بررسی شد. نتایج نشان می‌دهد، رهبر معظم انقلاب اسلامی بیانات ارزشمندی در مورد جهش تولید داشته‌اند. مطابق نتایج، حول راهبرد جهش تولید ۹ مضمون فراگیر، ۳۰

مضمون سازمان‌دهنده و ۸۰ مضمون پایه استخراج شد. مضامین فراگیر عبارتند از: اهمیت تولید، ضرورت جهش، شرایط ایجاد جهش، عوامل جهش، اثرات جهش تولید، مولفه‌های جهش تولید، الزامات جهش تولید، نمونه‌های موفق جهش در کشور و اهمیت انتخاب مسیر برای جهش. درک اهمیت تولید بسیار مهم است. نقش تولید در پیشرفت، اقتصاد و سیاست نقش بی بدیلی است. رهبر معظم انقلاب اسلامی بیانات فراوانی در خصوص اهمیت تولید فرموده‌اند. لذا در اولین مضمون فراگیر، به اهمیت تولید پرداخته شده‌است. مطابق بیانات، اهمیت تولید در پیشرفت کشور، اهمیت اقتصادی تولید و اهمیت سیاسی تولید بررسی شده‌است. همچنین با توجه به اینکه در بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، تولید انبوه مورد تأکید قرار گرفته است، تحقق جهش تولید را می‌توان به عنوان یکی از مهمترین راهبردها در گام دوم انقلاب اسلامی برشمرد. به همین منظور دومین مضمون فراگیر به ضرورت جهش تولید اختصاص یافته‌است. با توجه به آرمان‌های انقلاب اسلامی، جهش در همه عرصه‌ها ضروری است. اما در موضوع علم و تولید اولویت خاص دارد. بنابراین به ضرورت جهش علم و جهش تولید پرداخته شده‌است. برای جهش تولید، حداقل چهار ضرورت شامل: عقب‌ماندگی در تولید و عدم کفایت حرکت معمولی، فرصت محدود برای ایجاد ثروت پایدار، ایجاد آمادگی‌ها برای جهش و ختنی سازی فشار دشمنان در بیانات رهبری مورد اشاره قرار گرفته است. شایان ذکر است مضامین شرایط ایجاد جهش و عوامل جهش به صورت کلی مورد توجه قرار گرفته ولی مطالب در مورد جهش تولید هم صادق هستند. نکته مهم دیگر در جهش، انتخاب مسیر درست برای جهش است. ما در فرآیند جهش تولید، نباید صرفاً دنباله‌رو سایر کشورها باشیم، زیرا در این صورت همیشه عقب خواهیم بود. در این مسیر باید در پی راه‌های میان بر جدید باشیم. توجه به این نکته هم مهم است که راه غربی‌ها برای جهش مادی، راه غلطی است. جهش غربی‌ها جدا، مباین و معارض با حرکت اخلاقی بوده‌است. مسیری که ما انتخاب می‌کنیم باید به دور از خسارت‌های جهش مادی غرب باشد. از این‌رو جهش تولید در جمهوری اسلامی ایران، باید بر مبنای اسلام باشد. همچنین این جهش باید درون‌زا باشد تا اعتبار و ارزش آفرین باشد. علاوه بر این در مسیر جهش، باید به موضوع عدالت توجه ویژه شود.

کتابنامه

- بیانات رهبر معظم انقلاب در سال‌های مختلف. www.khamenei.ir
- چیت‌سازیان، علیرضا (۱۳۹۹). «جهش تولید؛ انقلاب در انگیزه‌ها و ذهنیت‌ها»، نشریه تاملات رشد، شماره ۶، صص ۴۳-۴۸.
- سروری، حجت‌الله (۱۳۹۹). جهش تولید، تهران: انتشارات جوان.
- شاوردی، مرضیه و همکاران (۱۳۹۹). مروری بر تجربیات کشورهای منتخب در حمایت از جهش تولید با تمرکز بر توسعه مقیاس بنگاههای کوچک و متوسط، تهران: دانش‌بنیان فناور.
- شیخ‌زاده، محمد و همکاران (۱۳۹۰). «تحلیل مضمون و شبکه مضامین: روشی ساده و کارآمد برای تبیین الگوهای موجود در داده‌های کیفی». اندیشه مدیریت راهبردی، سال پنجم، شماره ۱۰، صص ۱۵۱-۱۹۸.
- صادق‌پور، محمدحسن (۱۳۹۹). کلید اینجاست؛ اصلاح نظام مالی و مالیاتی کلید جهش تولید ملی، تهران: دیدمان.
- میرزاخانی، علی (۱۳۹۹). «موانع جهش تولید»، نشریه تاملات رشد، شماره ۶، صص ۳۰-۳۶.
- Boyatzis, R. E. (۱۹۹۸). Transforming qualitative information: Thematic analysis and code development. Sage Publications, Inc. Braun, Virginia; Clarke, Victoria (۲۰۱۶): Using thematic analysis in psychology; The Journal of Positive Psychology ۱۲(۳):۱-۲.